Հավելված N 2
ՀՀ կառավարության 2023 թվականի
փետրվարի 9-ի N 174-Լ որոշման

Ց Ա Ն Կ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ 2023-2026 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԲԽՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

Հ/Հ	Միջոցառման անվանումը	Պատասխանատու մարմինը	Համակատարող մարմինը (մարմինները)	Կատարման ժամկետը	Ակնկալվող արդյունքը	Ակնկալվող ֆինանսական միջոցները և աղբյուրները	Վերստուգելի չափանիշը
1. ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ							
1.1. Մոր և մանկան առողջության պահպանում							
1.	«Վերարտադրողական առողջության բարելավման, պերինատալ կորուստների նվազեցման և առողջապահական գործոնով պայմանավորված ծնելիության բարելավման 2024-2026 թթ. ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման ընդունում	Առողջապահության նախարարություն	-	2024 թ. փետրվարի 3-րդ տասնօրյակ	Առողջապահական գործոնով պայմանավորված ծնելիության բարելավման գործող ծրագրի ընթացքը և արդյունավետությունը գնահատված են, դրա հիման վրա պերինատալ կորուստների նվազեցմանն ու վերարտադրողական առողջության բարելավմանն ուղղված նոր ծրագիրը մշակված է:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Կառավարության որոշման առկայություն
2.	Հայաստանի Հանրապետությունում կեսարյան հատումների աճի միտման պատճառների հետազոտության իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	ՄԱԿ-ի բնակչության հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023 թ. նոյեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	Հետազոտության արդյունքներն ամփոփված են, կեսարյան հատումների աճի միտման հիմնական պատճառները վերհանված են:	Միջազգային կազմակերպությունների կողմից նպատակային ֆինանսավորում	Իրականացված հետազոտություն
3.	«Հայաստանի Հանրապետությունում կեսարյան հատումների աճի դադարեցմանն ու նվազեցմանն	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. դեկտեմբերի	Հանրապետությունում կեսարյան հատումների աճի պատճառները վերլուծված են,	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապահության նախարարի

	ուղղված միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում			1-ին տասնօրյակ	վերջիններիս ազդեցության նվազեցմանն ուղղված միջո-ցառումները՝ սահմանված: Միջոցառման իրականաց-ման արդյունքում հաստատ-ված կլինի կեսարյան հատումների աճի դադա-րեցմանն ու նվազեցմանն ուղղված համալիր ծրագիր:		հրամանի առկայու-թյուն
4.	Մարզային բժշկական կազմակեր-պություններում երեխաների ինտեն-սիվ թերապիայի ծառայությունների բուժանձնակազմի գիտելիքների և մատուցվող ծառայությունների որակի բարձրացում	Առողջապահության նախարարություն	ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ (համաձայնու-թյամբ)	2023-2024 թթ.	Հանրապետության բոլոր մարզերում երեխաներին ինտենսիվ բուժօգնություն մատուցող ծառայություն-ների գնահատում, ըստ անհրաժեշտության վերա-զինում, երեխաների ինտեն-սիվ թերապիայի ենթակա տարածված վիճակների ալգո-րիթմերի մշակում, տպագրում և բաշխում, մարզերի բժշկական կենտրոններում, մանկական ինտենսիվ թերապիայի թեմայով արտագնա ուսուցման կազմակերպում: 2023 թ. հաստատված և տպագրված 10 ալգորիթմ: 2024 թ. մարզի մասնագետների գիտելիքների բարելավում 50%-ով: Միջոցառման իրականացման արդյունքում կապահովվի մարզերում մինչև 1 տարեկան երեխաների մահացության նվազում 15 տոկոսով:	Միջազգային կազմակերպությունների կողմից նպատակային ֆինանսավորում ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Մանկական և մինչև 5 տարեկան երեխաների մահացու-թյան ցուցանիշ, հիվանդա-նոցային մահաբերու-թյան, այդ թվում՝ մինչ շուրջօրյա, ցուցանիշ

5.	Հայաստանի Հանրապետությու-նում մանկական պալիատիվ արտահիվանդանոցային պիլո-տային ծառայության ստեղծում՝ Երևանի և մոտակա մարզերի շահառուների համար	Առողջապահության նախարարություն		2023 թ.	Մոբիլ բժշկական բրիգադի միջոցով պալիատիվ ծառայու-թյան տրամադրում կյանքի վերջին փուլում գտնվող և / կամ կյանքի որակն էապես սահմանափակող հիվանդու-թյուններ ունեցող երեխա-ներին՝ տնային պայման-ներում՝ էապես բարելավելով նրանց կյանքի որակը	ՀՀ պետական բյուջե (Տարեկան 30 մլն դրամ)	Գործող մանկական արտահի-վանդանո-ցային պալիատիվ ծառայու-թյուն/թվի աճ
6.	Մոր և մանկան ոլորտում մատուց-վող ծառայությունների, հղիների, երեխաների խնամքի, առավել տարածված հիվանդությունների և վիճակների վերաբերյալ տեղե-կատվական/խորհրդատվական ինտերնետային հարթակի ստեղ-ծում, գործարկում, պահպանում և պարբերաբար թարմացում	Առողջապահության նախարարություն	ՄԱԿ-ի զարգացման հիմնադրամ (համաձայնու-թյամբ) Հայկական ակնաբուժության նախագիծ ԲՀ (համաձայնու-թյամբ)	2023-2024 թթ.	Մոր և մանկան առողջության պահպանման ոլորտում հասանելի ծառայությունների մասին իրազեկում, հղիների, երեխա-ների խնամքի և հաճախ հան-դիպող հիվանդությունների և վիճակների վերաբերյալ իրա-զեկում, ճիշտ ուղղորդում, ինչի արդյունքում նրանք կստանան բավարար գիտե-լիք՝ երեխայի վիճակը ճիշտ գնահատելու և մինչհիվան-դանոցային փուլում ճիշտ գործելակերպ կիրառելու վերաբերյալ: Մայրերի/խնամողների գիտելիքների բարձրացման նպատակով կայքի պարբե-րաբար թարմացում:	Տվյալ տարվա ՀՀ պետական բյուջեով ոլորտի գծով նախատեսված հատկացումների շրջանակում	Ստեղծված ինտերնե-տային հարթակ, կայքի դիտումների թիվ/թվի աճ
7.	«Առողջության առաջնային պահ-պանման բժշկական կազմակեր-պություններում և հանրակրթա-կան ուսումնական հաստատու-թյուններում դպրոցահասակ երեխա-ների և դեռահասների բժշկական	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. դեկտեմբերի 1-ին տաս-նօրյակ	Գործող ԱԱՊ համակարգում դեռահասային ծառայության ինտեգրման վերաբերյալ ներկայացված առաջարկ-ների հիման վրա դպրոցա-	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապա-հության նախարարի հրամանի առկայություն

	օգնության և սպասարկման կարգը հաստատելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում				հասակ երեխաների և դեռահասների սպասարկման կարգը մշակված է: Դեռահասային ծառայության ներդրման համար նախադրյալների ստեղծում		
1.2. ՈՉ ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՌԻՍԿԻ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ							
1.	«Ալկոհոլի չարաշահման, ծխախոտային արտադրատեսակների և դրանց փոխարինիչների օգտագործման հետևանքով առողջությանը հասցվող վնասի նվազեցման և կանխարգելմանն ուղղված իրազեկման ծրագիրը հաստատելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում	Առողջապահության նախարարություն	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ	2024 թ. ապրիլի 1-ին տասնօրյակ	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների առաջացման ռիսկերի նվազեցում և բնակչության շրջանում ծխախոտի օգտագործման նվազեցում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապահության նախարարի հրամանի առկայություն
2.	Չարորակ նորագոյացությունների դեմ պայքարի միջոցառումների շրջանակում սքրինինգային ծրագրերի իրականացում՝ մասնավորապես կրծքագեղձի, կոլոռեկտալ քաղցկեղի վաղ հայտնաբերման նպատակով: Շարունակել և ընդլայնել կանանց ընդգրկվածությունը արգանդի պարանոցի քաղցկեղի՝ ՊԱՊ-քսուքի հետազոտություններում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023-2026 թթ.	Առավել տարածված չարորակ նորագոյացությունների՝ կրծքագեղձի, կոլոռեկտալ և արգանդի պարանոցի քաղցկեղների վաղ հայտնաբերում, կանանց արգանդի պարանոցի քաղցկեղի՝ ՊԱՊ-քսուքի հետազոտություններում ընդգրկվածության ընդլայնում	Միջազգային կազմակերպությունների կողմից հատկացված միջոցներ կրծքագեղձի սքրինինգային ծրագիր 2023-2024 թթ. համար շուրջ 48 մլն դրամ ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	50-69 տարեկան կանանց կրծքագեղձի, 50-75 տարեկան բնակչության կոլոռեկտալ քաղցկեղի սքրինինգային հետազոտություններում ընդգրկվածության ցուցանիշի բարելավում:

							30-59 տարեկան կանանց արգանդի պարանոցի քաղցկեղի սքրինինգ-ային հետազո-տություն-ներում ընդգրկվա-ծության ցուցանիշի բարելավում
3.	Առողջապահության նախարարի 2021 թվականի ապրիլի 7-ի թիվ 1126-Լ հրամանով հաստատված չարորակ նորագոյացությունների դեմ պայքարի ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացում, դեղի անվճար տրամադրում	Առողջապահության նախարարություն		2023-2024 թթ.	Միջոցառումների իրակա-նացման ավարտին չարորակ նորագոյացություններից մահացության ցուցանիշի նվազում 2,5%-ով, վաղ հայտնաբերման ցուցանիշի բարելավում՝ 5%-ով - 5 և 10 տարվա ապրելիության ցուցանիշների բարելավում՝ համապատասխանաբար 25%-ով և 10%- ով: 2023 թ.-ին չարորակ նորագոյացություններով պայմանավորված մահացություն (100 հազ. բնակչի հաշվով մահեր)՝ 178.4. 2024 թ.-ին չարորակ նորագոյացություններով	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ պետական բյուջեի «1202. Ոչ վարակիչ հիվանդությունների բժշկական օգնության ապահովում» ծրագրի «11004. Ուռուցքաբանական և արյունաբանական հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ» միջոցառում 2023 թ. 6,2 մլրդ դրամ Քիմիոթերապիայի ֆինանսավորման ավելացում՝ 1 կուրսը 300 000 դրամ հաշվարկով	Իրակա-նացված միջոցա-ռումներ

					պայմանավորված մահացություն (100 հազ. բնակչի հաշվով մահեր)՝ 177.2.		
4.	Առողջապահության նախարարի 2019 թվականի օգոստոսի 26-ի թիվ 2341-Լ հրամանով հաստատված սիրտ-անոթային հիվանդությունների դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ.	Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ավարտին, արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններից մահացության ցուցանիշի նվազում 5%-ով	ՀՀ պետական բյուջե «1202. Ոչ վարակիչ հիվանդությունների բժշկական օգնության ապահովում» ծրագրի «11005. Սրտի անհետաձգելի վիրահատություններ» (2023 թ. համար 1,65 մլրդ դրամ)	Իրականացված միջոցառումներ
5.	Օրգանների և/կամ հյուսվածքների փոխպատվաստման ծառայությունների ընդլայնում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023-2026 թթ.	Փոխպատվաստումների ընդհանուր թվի ավելացում մինչև 200՝ 5 տարվա ընթացքում՝ տարեկան իրականացված մինչև 40 փոխպատվաստում	ՀՀ պետական բյուջե «1207. Սոցիալապես անապահով և առանձին խմբերի անձանց բժշկական օգնություն» ծրագրի «11007. Փոխպատվաստման ծառայություններ» միջոցառմամբ 2023 թ. 203,0 մլն դրամ Լրացուցիչ միջոցները կնախատեսվեն տվյալ տարվա ՀՀ պետական բյուջեով ոլորտի գծով նախատեսված հատկացումների շրջանակում:	Ընդլայնված և ներդրված ծրագրի առկայություն
6.	Սննդամթերքում հագեցած ճարպերի/տրանսճարպերի, ազատ շաքարների և աղի քանակների	Առողջապահության նախարարություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն	2024 թ. նոյեմբերի 1-ին	Սննդամթերքում հագեցած ճարպերի/տրանսճարպերի, ազատ շաքարների և աղի	Տվյալ տարվա ՀՀ պետական բյուջեով ոլորտի գծով	Սննդամթերքում հագեցած

	սահմանափակմանն ուղղված միջազգային փորձի ուսումնասիրություն և համապատասխան միջոցառումների իրականացման առաջարկությունների ներկայացում			տասնօրյակ	քանակների վերաբերյալ սպառողների իրազեկվածության բարձրացմանն ուղղված կարգավորումների սահմանում՝ ներառյալ սննդամթերքում վերոնշյալ բաղադրիչների առկայության և քանակների վերաբերյալ մակնշման կարգավորումը:	նախատեսված հատկացումների շրջանակում	ճարպերի/ տրանսճարպերի, աղի և ըմպելիքներում շաքարի առավելագույն քանակների սահմանմանն ուղղված ձևավորված առաջարկությունների առկայություն
1.3. ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
1.	Նոր պատվաստումների ներդրում՝ ըստ անհրաժեշտության, պատվաստումների նկատմամբ պահանջարկի բարձրացում	Առողջապահության նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն Ֆինանսների նախարարություն	2023-2025 թթ.	Կառավարելի վարակիչ հիվանդություններով, այդ թվում՝ ջրծաղիկի և կորոնավիրուսային հիվանության հիվանդացության նվազեցում, դրանց հետևանքով մահվան դեպքերի կանխարգելում և վարակիչ հիվանդությունների նկատմամբ բնակչության անընկալության ապահովում 18 տարեկան և բարձր տարիքի բնակչության կորոնավիրուսային հիվանդության դեմ պատվաստումներում ընդգրկվածությունը՝ 70% և ավելի: 2023 թվականին՝	ՀՀ պետական բյուջե «1003. Հանրային առողջության պահպանում» ծրագրի «11002. Իմունականխարգելման ազգային ծրագիր» միջոցառմամբ: 2023 թ. 3,7 մլրդ դրամ (տարեկան 3 մլրդ 700 մլն դրամ)	Պատվաստումներում ընդգրկվածության ցուցանիշների բարելավում

			Պաշտպանու-թյան նախարարու-թյուն Միջազգային կազմակերպու-թյուններ (համաձայնու-թյամբ)		70%, 2024 թվականին՝ 70%, 2025 թվականին՝ 70% և ավելի: Կառավարելի վարակիչ հիվանդություններով, այդ թվում՝ ջրծաղիկի և կորո-նավիրուսային հիվանության հիվանդացության նվազեցում, դրանց հետևանքով մահվան դեպքերի կանխարգելում և վարակիչ հիվանդություն-ների նկատմամբ բնակչու-թյան անընկալության ապահովում:		
2.	ԱՆ «Հիվանդությունների վերա-հսկման և կանխարգելման ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի մարզային մասնաճյուղերի արդիականացում	Առողջապահության նախարարություն	-	2024 թ. հուլիսի 3-րդ տասնօրյակ	«Հիվանդությունների վերա-հսկման և կանխարգելման ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի Արարատի և Արմավիրի մասնաճյուղերի վերակա-ռուցում, վերանորոգում և անհրաժեշտ բժշկական սար-քավորումներով հագեցում	Միջազգային կազմակերպու-թյուններ Արմավիրի մասնաճյուղի համար՝ շուրջ 445 մլն դրամ Արարատի մասնաճյուղի համար՝ շուրջ 435 մլն դրամ	Հակահա-մաճարա-կային միջոցա-ռումների իրակա-նացման ապահո-վում
1.4. ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ							
1.	Առողջապահության նախարարի 2022 թվականի հուլիսի 8-ի թիվ 2948-Լ հրամանով հաստատված հոգեկան առողջության պահպան-ման և բարելավման միջոցա-ռումների ծրագրով նախատեսված աշխատանքների իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածք-	2023-2026 թթ.	Միջոցառումների իրակա-նացման ավարտին ակնկալվում է բարելավել բնակչության հոգեկան առողջությունը, պաշտպանել հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձանց	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Հաստատ-ված միջո-ցառումների իրականաց-ման ապա-հովում

			ների նախարարություն		իրավունքները, զարգացնել հոգեկան առողջության պահպանման և բարելավման համակարգը, կանխարգելել բնակչության հոգեկան առող-ջության խնդիրների առա-ջացումը, ապահովել հոգեկան առողջության երկարատև խնդիրներ ունեցող անձանց հոգեսոցիալական վերա-կանգնումը և սոցիալական ներգրավվածությունը, ինչպես նաև զարգացնել կադրային ներուժը:		
2.	Արտահիվանդանոցային և հիվանդանոցային հոգեբուժական ծառայությունների արդիականացում	Առողջապահության նախարարություն	Քաղաքաշինու-թյան **կ**ոմիտե	2025 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Հոգեբուժական ծառայու-թյունների արդիականացում	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Վերանորոգ-ված և հագեցած հոգեկան առողջու-թյան կենտրոններ և արտահի-վանդանո-ցային հոգեբու-ժական ծառայու-թյունների մատուցում
1.5. ՏԱՐԵՑՆԵՐԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ							
1.	«Տարեցների խնամքի ծառայու-թյունների առանձնահատկու-թյունները» ձեռնարկ-ուղեցույցը հաստատելու մասին»	Առողջապահության նախարարություն		2024 թ. հոկտեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	Տարեցների խնամքի ավելի որակյալ և արդյունավետ ծառա-յությունների մատուցում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապա-հության նախարարի հրամանի

	Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում						առկայու-թյուն
2.	«Տարեցների խնամքի ծառայու-թյունների առանձնահատկու-թյունները» ձեռնարկ-ուղեցույցի հիման վրա բուժքույրերի համար վերապատրաստման դասընթացների իրականացում	Առողջապահության նախարարություն		2024-2025 թթ.	Տարեցների խնամքի ավելի որակյալ և արդյունավետ ծառայությունների մատուցում	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Առնվազն 500 վերապատ-րաստված բուժքույր
3.	Դեմենցիայի կանխարգելման ազգային պլանի մշակում և ներդրում	Առողջապահության նախարարություն		2023-2026 թթ.	Տարեցների խնամքի ավելի որակյալ և արդյունավետ ծառայությունների մատուցում	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	
1.6. ԱՊԱՀՈՎ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ							
1.	«Հանրային առողջապահության մասին» օրենքի ընդունում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Հանրային առողջության բարելավման օրենսդրական հիմքերի ամրագրում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Օրենքի նախագծի առկայու-թյուն
2.	Շրջակա միջավայրի հետազո-տությունների և ազգաբնակչու-թյան հիվանդացության միջոցով ռիսկերի բացահայտում, կանխար-գելիչ միջոցառումների վերաբերյալ առաջարկությունների փաթեթի մշակում	Առողջապահության նախարարություն		2023 թ.	Շրջակա միջավայրի տարբեր գործոնների ազդեցությունը բնակչության առողջության վրա	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Բնակչու-թյան առող-ջության վրա շրջակա միջավայրի տարբեր գործոնների անբարե-նպաստ ազդեցու-թյան հետ կապված առկա հիմնա-խնդիրների վերլուծու-թյուն,

							ռիսկերի գնահատում և առաջար-կությունների ներկայա-ցում՝ շահա-գրգիռ կա-ռույցներին:
3.	Կլիմայի փոփոխության նկատ-մամբ զգայուն հիվանդությունների, այդ թվում՝ փոխանցողով պայմանավորված, ջրային և սննդային ծագման հիվանդու-թյունների, եղանակի, փոխանցող-ների, վերահսկման, կանխարգել-ման և արձագանքման համակար-գերի շարունակական հզորացում, այդ թվում՝ «Մեկ առողջություն» սկզբունքի ներդրմամբ	Առողջապահության նախարարություն	Շրջակա միջավայրի նախարարություն Ներքին գործերի նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուց-վածքների նախարարություն	2025-2026 թթ.	Վերահսկման, կանխարգել-ման և արձագանքման համա-կարգերի կարողությունների հզորացում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Կատարված աշխա-տանքների վերաբերյալ տարեկան հաշվետվու-թյուն
4.	Առողջության առաջնային պահ-պանման բժշկական օգնություն իրականացնող կազմակերպու-թյունների բուժաշխատողների համար՝ կլիմայի փոփոխության ազդեցությունների և ռիսկերի վերաբերյալ դասընթացների և ուսումնական ձեռնարկների մշակում և կլիմայի փոփոխությամբ պայմանավորված արյան շրջանառության, շնչառական համակարգի, մաշկի չարորակ նորագոյացությունների և վարակիչ հիվանդությունների կանխար-գելմանն ուղղված դասընթացների անցկացում՝ Սյունիքի, Արմավիրի,	Առողջապահության նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուց-վածքների նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ Երևանի քաղաքապետա-րան (համաձայնու-թյամբ)	2026 թ. նոյեմբերի 2-ին տասնօրյակ	Կլիմայի փոփոխության ազդե-ցությունների և ռիսկերի վերա-բերյալ շարունակական մասնա-գիտական զարգացման (ՇՄԶ) դասընթացների և ուսումնական ձեռնարկների մշակում և դասընթացների իրականացում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Մշակված և անցկացված ՇՄԶ դասընթաց-ներ, թվով 50 վերապատ-րաստված բուժաշխա-տողների առկայու-թյուն

	Արարատի գյուղական համայնքներում						
5.	Մշակել և ներդնել ջերմային ալիք-ների վաղ նախազգուշացման համակարգեր կլիմայի փոփոխու-թյան նկատմամբ առաջնահերթ զգայուն հիվանդությունների համար	Շրջակա միջավայրի նախարարություն	Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն	2026 թ. նոյեմբերի 1-ին տասնօրյակ	Ջերմային ալիքների վաղ նախազգուշացման համակար-գերի մշակում և ներդրում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Ջերմային ալիքների վաղ նախա-զգուշացման ներդրված համակար-գերի առկա-յություն
6.	Կլիմայական ռիսկերի նկատմամբ բնակչության առողջության խոցելիու-թյան և հարմարվողականության գնահատում	Առողջապահության նախարարություն	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Շրջակա միջավայրի նախարարություն	2025-2026 թթ.	Կլիմայական ռիսկերի նկատ-մամբ բնակչության առողջու-թյան խոցելիության և հարմար-վողականության գնահատման նպատակով հետազոտության իրականացում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Կլիմայական ռիսկերի նկատմամբ բնակչության առողջու-թյան խոցելիու-թյան և հարմարվո-ղականու-թյան գնա-հատման վերլուծու-թյան առկա-յություն
7.	ՀՀ բնակչության շրջանում և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում կլիմայի փոփոխու-թյան վերաբերյալ գիտելիքների և կարողությունների բարելավում և պաշտպանական վարքագծի մասին իրազեկվածության բարձրացում	Առողջապահության նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածք-ների նախարարու-թյուն ՀՀ մարզպետարաններ	2025 թ. հոկտեմբերի 1-ին տասնօրյակ	Իրականացված իրազեկման աշխատանքներ	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	-

			Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)				
8.	Գերատեսչությունների միջև կլիմայի փոփոխության վերաբերյալ տեղեկատվական հոսքերի կառավարման մեխանիզմների մշակում	Շրջակա միջավայրի նախարարություն	Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	2024 թ. սեպտեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Իրավական ակտերի վերանայում, անհրաժեշտության դեպքում նոր իրավական ակտերի մշակում, տեղեկատվության պարբերական տրամադրում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	-
2. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ							
2.1. Առողջապահության համակարգի կառավարում							
2.1.1. Էլեկտրոնային առողջապահություն							
1.	Առողջապահության նախարարի 2020 թվականի փետրվարի 16-ի թիվ 456-Լ հրամանով հաստատված միջոցառումների իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	-	2024 թ. մարտի 3-րդ տասնօրյակ	Էլեկտրոնային առողջապահության համակարգը ներդրված է:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Թվայնացված ուղեգրերի, դեղատոմսերի, անաշխատունակության թերթիկի, քաղցկեղի և շաքարային դիաբետի ռեգիստրների առկա-

							յություն, հան-րությանը տրամա-դրվող էլեկ-տրոնային տեղեկանք-ներ
2.	Իրականացնել էլեկտրոնային առողջապահության համակարգի ինտեգրումը Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարա-րության, Արդարադատության նախարարության, Պետական եկա-մուտների կոմիտեի, Ոստիկանության տեղեկատվական համակարգերի հետ	Առողջապահության նախարարություն	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Արդարադատու-թյան նախարարություն Պետական եկամուտների կոմիտե Ոստիկանություն	2024 թ. սեպտեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Ինքնաշխատ եղանակով տվյալների ստացում տարբեր տեղեկատվական համակարգերից	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Էլեկտրոնա-յին առողջա-պահության համակարգի և Պետական եկամուտների կոմիտեի (Հարկա-տու-3), Աշխատան-քի և սոցիա-լական հարցերի նախարա-րության (ԲՍՓՀ) և Արդարա-դատության նախարա-րության (ՔԿԱԳ), Ոստիկա-նության տեղեկա-տվական համակար-գերի ինտեգրված լինելը

3.	«Էլեկտրոնային առողջապահական E-Health Card համակարգի օգտա-գործման խթանմանն ուղղված միջոցառումների ծրագիրը հաստա-տելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում	Առողջապահության նախարարություն	-	2024 թ. հոկտեմբերի 1-ին տասնօրյակ	Բնակչության կողմից էլեկտրոնային առողջապահության համակարգի օգտագործման խթանում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապա-հության նախարարի հրամանի առակայու-թյուն
2.2. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՈՐԱԿ							
1.	Առողջապահության նախարարի 2022 թվականի ապրիլի 20-ի թիվ 1614-Լ հրամանով հաստատված Առողջապահական ծառայություն-ների որակի բարելավման ռազ-մավարության և դրանից բխող միջոցառումների ծրագրի ներդրում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023-2026 թթ.	Բժշկական օգնություն և սպասարկման արդյունավե-տության բարձրացում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապա-հության նախարարի հրամանի առկայու-թյուն
2.	Կլինիկական ուղեցույցների, պացիենտի վարման գործելա-կարգերի և այլ փաստաթղթերի մշակում և ներդրում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. նոյեմբերի 2-րդ տասնօրյակ - 2025 թ. նոյեմբերի 2-րդ տասնօրյակ (պարբե-րաբար)	Բժշկական օգնության և սպասարկման որակի բարելավում	Տվյալ միջոցառմանը հատկացված միջոցների հաշվին՝ 30.0 մլն դրամ	Առողջապա-հության նախարարի հրամաննե-րով հաս-տատված կլինիկական ուղեցույց-ների, պացիենտի վարման գործելա-կարգերի և այլ փաս-տաթղթերի առկայու-թյուն տարեկան 25 փաստա-թուղթ:

	2.3. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ						
1.	Առողջության համապարփակ ապահովագրության հայեցակարգով նախատեսված առողջության համապարփակ ապահովագրության փուլային ներդրում	Առողջապահության նախարարություն		2023-2026 թթ.	Բնակչության բժշկական օգնության և սպասարկման մատչելիության և հասանելիության ապահովում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջության համապարփակ ապահովագրության հայեցակարգը հաստատելու մասին կառավարության որոշման առկայություն
2.	Առողջության համապարփակ ապահովագրության ներդրմանն ուղղված օրենսդրական փաթեթի մշակում	Առողջապահության նախարարություն		2023 թ. հունիսի 3-րդ տասնօրյակ	Առողջության համապարփակ ապահովագրության համակարգի ներդրման օրենսդրական հիմքերի սահմանում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Ազգային ժողովի կողմից ընդունված «Առողջության համապարփակ ապահովագրության մասին» օրենքի և օրենքից բխող այլ օրենքներում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ օրենսդրական փաթեթի առկայություն

3.	Առողջության համապարփակ ապահովագրության հիմնադրամի և դրա կառավարման խորհրդի ստեղծում, վերջինիս գործունեությունը կարգավորող ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի փաթեթի մշակում, առողջության համապարփակ ապահովագրության ներդրումն ապահովող ենթաօրենսդրական ակտերի ընդունում	Առողջապահության նախարարություն		2023 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ		ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ (շուրջ 1.5 մլրդ դրամ)	Պետական /հանրային հիմնադրամի և վերջինիս կառավարման խորհրդի ստեղծում, առողջության համապարփակ ապահովագրության ներդրում և օրենսդրական կարգավորում, ֆինանսական պաշտպանվածության բարձրացում, որի արդյունքում ֆինանսական պատճառներով բժշկի չդիմող տնային տնտեսությունների անդամների թվի նվազում մինչև 12%,

							Մասնավոր ծախսերի տեսակարար կշռի նվազում ԸԱԾ-ում մինչև 52%, Հիմնական ծառայությունների փաթեթից օգտվող բնակչության աճ մինչև 2,8 մլն
2.3.1. Հիմնական բժշկական ծառայությունների փաթեթի ձևավորում							
1.	Հիմնական բժշկական ծառայությունների փաթեթի գնահատման գործիքի մշակում, հիմնական ծառայությունների փաթեթների գնահատում՝ ակտուարական հաշվարկների և կանխատեսումների միջոցով	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. հունիսի 3-րդ տասնօրյակ		Տվյալ տարվա ՀՀ պետական բյուջեով ոլորտի գծով նախատեսված հատկացումների շրջանակում 30"000"000 դրամ ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանի առկայություն (գործիքի մշակման տեխնիկական առաջադրանք, դրա հիման վրա մշակված ծրագրային փաթեթ, գործիքի օգտագործման ուղեցույց,

							ակտուարա-կան հաշ-վարկների իրականաց-ման մեթոդա-բանություն, հաշվարկ-ների կա-տարման գործո-ղությունների նկարագիր)
2.3.2. Բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայությունների գների կառավարում							
1.	Բժշկական օգնության և սպա-սարկման ծառայությունների գների հաշվարկման գործիքի մշակում և գործարկում	Առողջապահության նախարարություն		2023 թ. հունիսի 3-րդ տասնօրյակ	Բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայությունների գների հաշվարկման գործիքի գործարկում՝ Առողջապահու-թյան նախարարի կողմից հաստատված տեխնիկական առաջադրանքի, մշակված ծրագրային փաթեթի, բժշկա-կան ծառայությունների հաշվարկված գների հիման վրա	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ (32.000.000 դրամ)	Բժշկական օգնության և սպասարկ-ման ծառա-յությունների գների հաշվարկ-ման գործիքի առկայու-թյուն
2.	«Բժշկական օգնության և սպա-սարկման ծառայությունների գների հաշվարկման գործիքի հիման վրա հիմնական ծառայություն-ների փաթեթում ընդգրկված ծառայությունների գները հաստատելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում	Առողջապահության նախարարություն		2023 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Առողջապահության նախա-րարության կողմից հաստատ-ված ծառայությունների գներ՝ հաշվարկված գների հաշվարկ-ման գործիքի միջոցով	Տվյալ տարվա ՀՀ պետական բյուջեով ոլորտի գծով նախատեսված հատկացումների շրջանակում (32.000.000 դրամ)	Առողջապա-հության նախարարի հրամանի առկայու-թյուն
2.4. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ							

1.	«Շտապ բժշկական օգնության կենտրոնացված ծառայության ներդրման 2022-2025 թվական-ների ծրագիրը հաստատելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանով հաստատված ծրագրով նախատեսված աշխատանքների իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ	2023-2025 թթ.	Շտապ օգնության ծառայու-թյունների մատուցման որակի և արդյունավետության բարձրացում	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Իրականաց-ված միջո-ցառումներ
2.	Առողջապահության նախարարի 2022 թվականի հուլիսի 7-ի թիվ 2910-Լ հրամանով հաստատված ՀՀ առողջության առաջնային պահպանման օղակի բարեփոխում-ների միջոցառումների ծրագրով նախատեսված աշխատանքների իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուց-վածքների նախարարություն Երևանի քաղաքապետա-րան (համաձայնու-թյամբ) ՀՀ մարզպետարան-ներ	2023-2026 թթ.	Միջոցառումների իրականացման արդյունքում ԱԱՊ օղակի գործունեության արդյունավետության բարձրացման շնորհիվ հիվանդանոցային, ինչպես նաև շտապ և անհետաձգելի բուժօգնության դեպքերի թվի նվազում 10%-ով, ԱԱՊ այցելությունների կառուցվածքում աշխատան-քային տարիքի անձանց այցերի տեսակարար կշռի ավելացում 20%-ով, մեկ բնակչին բաժին ընկնող ԱԱՊ այցերի թվի բարելավում տարեկան մինչև 6 այց	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Իրականաց-ված միջո-ցառումներ
3.	Հիվանդանոցային ծառայություն-ների կառուցվածքի մաստեր-պլանի և ծառայությունների մա-տուցման ինտեգրացված մոդելի մշակում և ներդրում՝ հիմնված հստակ ձևակերպված ցուցանիշ-ների վրա	Առողջապահության նախարարություն	-	2024 թ. դեկտեմբերի 1-ին տասնօրյակ	Հիվանդանոցային ծառայու-թյունների արդյունավետու-թյան բարձրացում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ (շուրջ 500 մլն դրամ)	Հիվանդա-նոցային ծա-ռայություն-ների կառուց-վածքի մաստեր-պլանի և ծառայու-թյունների մատուցման ինտեգրաց-

							ված մոդելի առկայու-թյուն
4.	«Ազգային լաբորատոր համա-կարգի զարգացման ռազմավա-րության և դրանից բխող 2023-2026 թվականների միջոցառում-ների ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման ընդունում և ծրագրով նախատեսված միջոցառումների աշխատանքների իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023-2026 թթ.	Համակարգային և ծրագրային մոտեցմամբ խթանել ռեֆերենս լաբորատորիաների ինստի-տուտը, համաչափ հզորացնել կլինիկական լաբորատոր ախտորոշիչ ծառայություն-ների որակը և անվտանգության մակարդակը, դարձնել այն համաչափ հասանելի՝ ՀՀ ամբողջ տարածքում և ծախսարդյունավետ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	2023 թվա-կանին և 2026 թվա-կանին ՀՀ լաբորատոր համա-կարգի և առանձին լաբորատո-րիաների (թվով 60 լաբորա-տորիա) ԱՀԿ գործիքի միջոցով՝ գնահատ-ման արդյունք-ների համեմա-տություն և ծրագրի ազդեցու-թյան և արդյունա-վետության գնահատ-ման վերա-բերյալ հաշվետ-վություն

5.	Երևան քաղաքի և ՀՀ մարզերի բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունների արդիականացում	Առողջապահության նախարարություն	Քաղաքաշինության կոմիտե	2023-2026 թթ.	Բժշկական կազմակերպությունների կառուցում, վերանորոգում և անհրաժեշտ բժշկական սարքավորումներով հագեցում	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ	Բժշկական ծառայությունների հասանելիության բարձրացում
6.	«Հանրային առողջապահության անվտանգության ազգային գործողությունների ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծը ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ ներկայացնելը	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. հոկտեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Հանրային առողջապահության անվտանգությանն ուղղված քայլերի իրականացում՝ օրենսդրական հիմքերի սահմանում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Կառավարության որոշման առկայություն՝ ուղղված միջազգային առողջապահական կանոնների կայուն ներդրմանը
2.5. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՆԵՐՈՒԺ ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ							
2.5.1. Բժշկական կրթության որակի բարելավում							
1.	Առողջապահության նախարարի 2022 թվականի փետրվարի 4 թիվ 470-Լ հրամանով հաստատված բուժքույրական գործի զարգացման ռազմավարության և դրանից բխող միջոցառումների ծրագրի ներդրում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023-2026 թթ.	Բուժքույրական գործի զարգացմանն ուղղված քայլերի ձեռնարկում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապահության նախարարի հրամանի առկայություն
2.	«Մարզային բժշկական հաստատությունները կադրերով ապահովման, այդ թվում՝ բուժաշխատողների սոցիալական աջակցության և խրախուսման մեխանիզմների վերաբերյալ միջոցառումների ցանկը	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. սեպտեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	Մարզային բժշկական հաստատությունները կադրերով ապահովման և սոցիալական աջակցության խրախուսման մեխանիզմների ներդրման ապահովում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապահության նախարարի հրամանի առկայություն

	հաստատելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում						
3.	«Առողջապահության բնագավառի մասնագիտական գործունեության հիմնական մասնագիտություն-ների և նեղ մասնագիտացումների ցանկերը սահմանելու մասին» Առողջապահության նախարարի հրամանի ընդունում	Առողջապահության նախարարություն	-	2023 թ. մայիսի 3-րդ տասնօրյակ	Առողջապահության բնագավառի մասնագիտական գործունեության, բժշկական և ոչ բժշկական մասնագիտություն-ների, ինչպես նաև նեղ մասնագիտությունների ցանկերի վերանայում, բժշկագիտության վերջին զարգացում-ներին համահունչ մասնագիտությունների ցանկերի առկայություն և «Բնակչության բժշկական օգնության և սպասարկման մասին» օրենքի պահանջի կատարում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապա-հության նախարարի հրամանի առկայու-թյուն
4.	«Բուժաշխատողների մասնագիտա-կան բնութագրերը հաստատելու մասին» Առողջապահության նախա-րարի հրամանի ընդունում	Առողջապահության նախարարություն	-	2024 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Բժշկագիտության վերջին զարգացումներին համահունչ մասնագիտական բնութագրերի առկայություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Առողջապա-հության նախարարի հրամանի առկայու-թյուն
5.	Կլինիկական ռեզիդենտուրայի ներդրման նպատակով պիլոտային ծրագրի իրականացում	Առողջապահության նախարարություն	-	Պիլոտային ծրագրի մեկնարկ՝ 2024 թ. սեպտեմ-բերի 1-ին տասնօրյակ	Կլինիկական ռեզիդենտուրայի (այդ թվում՝ հիվանդանոցային ռեզիդենտուրայի) ներդրմանն ուղղված միջոցառումների ցանկի վերաբերյալ ՀՀ կառա-վարության որոշման նախագծի մշակում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	Կլինիկական ռեզիդեն-տուրայի ներդրմանն ուղղված միջոցա-ռումների ցանկի հաստատում

2.5.2. Առողջապահության մարդկային ներուժի որակյալ համակարգի ձևավորում և կառավարում							
1.	Բուժաշխատողների լիցենզավորման համակարգի ներդրման նպատակով անհրաժեշտ իրավական ակտերի փաթեթի մշակում և ներկայացում ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ	Առողջապահության նախարարություն	-	2024 թ. փետրվարի 1-ին տասնօրյակ	Բուժաշխատողների լիցենզավորման համակարգի ներդրման նպատակով անհրաժեշտ իրավական ակտերի մշակված փաթեթ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:	ՀՀ կառավարության որոշման առկայություն
2.	Բուժաշխատողների ռեգիստրի գործարկում և պետական մարմինների կողմից վարվող տվյալների բազաներին ինտեգրում	Առողջապահության նախարարություն		2023 թ. հունիսի 1-ին տասնօրյակ	Մշտապես թարմացվող ավագ և բուժաշխատողների ռեգիստրի ներդրում և վարում, Էլեկտրոնային առողջապահության համակարգին ինտեգրված բուժաշխատողների, զբաղվածության և պահանջարկի, ռեզերվային ռեսուրսների էլեկտրոնային կառավարում	Միջազգային կազմակերպությունների կողմից հատկացված միջոցներ ՀՀ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ (շուրջ 290 մլն դրամ)	Բուժաշխատողների գործող ռեգիստրի առկայություն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

09.02.2023
ՀԱՎԱՍՏՎԱԾ Է
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ